

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

21 aprilie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Penal în următoarea componență:
președinte
judecători

Diaconu Iurie
Catan Liliana
Boico Victor

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău, Țurcanu Svetlana, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2020, în cauza penală privindu-l pe

COBUȘCIAN Victor XXXXX, născut la XXXXX,
domiciliat în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 06.06.2019– 10.07.2020;

Instanța de apel: 13.08.2020 – 10.11.2020;

Instanța de recurs: 19.02.2021 – 21.04.2021.

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Anenii Noi, sediul Central, din 10 iulie 2020, Cobușcian Victor a fost achitat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (5) Cod penal, pe motiv că, fapta nu a fost săvârșită de ultimul.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, în fapt, a constatat că, Cobușcian Victor a fost învinuit în faptul că, activând în calitate de diriginte de carieră în cadrul S.R.L. „Cobușcian Alexei” conform ordinului de angajare nr. 15 din 01.12.2010, fiind responsabil de activitatea de extragere a zăcământului minier, acționând în scopul sustragerii substanțelor minerale utile, cunoscând cu certitudine limita perimetrului minier nr. 526, acordat persoanei juridice S.R.L. „Cobușcian Alexei”, la 28.12.2011 prin acces liber, ducând în eroare angajații întreprinderii că se efectuează lucrări de excavare în perimetrul deținut și conform proiectului avizat de către organele de mediu, în perioada de timp de la 05.07.2012 până la 19.04.2013, a coordonat extragerea de nisip pe o suprafață de 3922 m² din zăcământul „Cobusca”, blocul de rezervă VII, categoria C1, adiacent perimetrului exploatat de către S.R.L. „Cobușcian Alexei”, în cantitate de 14.007,6 m³, pe care ulterior le-a însușit, cauzând astfel statului, reprezentat prin Ministerul Agriculturii Dezvoltării Regionale și Mediului un prejudiciu în proporții deosebit de mari în valoare de 1.164.906,2 lei.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare, a fost atacată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea totală a sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță și a-l recunoaște vinovat pe Cobușcian Victor de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (5) Cod penal, stabilindu-i pedeapsa sub formă de închisoare pe termen de 7 ani cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

În motivarea cerințelor sale procurorul a invocat următoarele:

- cumulul de probe prezentate în sprijinul învinuirii au demonstrat în întregime vinovăția inculpatului, iar temeuri de a pune la îndoială veridicitatea acestor probe nu au fost stabilite;

- declarațiile inculpatului urmau a fi apreciate critic de către instanța de judecată deoarece acestea nu reflectau realitatea, nu erau veridice și nu corespundeau realității, fiind combătute pe deplin de către probatoriul acumulat;

- în sentință se făcea referire la faptul că martorii audiați în instanța de judecată au declarat că în preajma carierei deținute de Cobușcian Victor, oamenii din sat extrăgeau nisip ilegal făcând în mod haotic gropi, extragerea se făcea cu lopețile. Deși declarațiile în cauză puteau fi considerate plauzibile, aceste extrageri ilegale nu corespundeau perimetrului, adiacent carierei deținute de Cobușcian Victor, unde s-a constatat extragerea ilegală a nisipului, confirmat prin actul de control nr. 4-DC/IES din 07 martie 2017 și Raportul Inspectoratului Ecologic de Stat. Or, din declarațiile martorului Tonu Mihail specialist din cadrul AGRM, martorului Cazacu Constantin cât și a procesului verbal de verificare a declarațiilor martorului la fața locului, s-a constatat că suprafața de subsol menționată în actul de acuzare în privința lui Cobușcian Victor, de pe care s-a extras zăcământ mineral, constituia o activitate organizată efectuată după normativele tehnice de exploatare, fiind decopertat solul fertil prin metode și tehnici speciale, după care s-a extras zăcământul, și nicidecum nu a fost o acțiune haotică, efectuată artizanal;

- instanța de judecată a luat ca bază declarațiile inculpatului precum că din 2013 până la 2017, momentul efectuării controlului cariera nu a activat, prin urmare nu a putut extrage zăcăminte;

- actul de control nr. 4-DC/IES 17 din 7 martie 2017, în sine repetă circumstanțele de încălcare a legislației depistate de către organele de control în perioada anului 2013, cât și în Hotărârea nr. 39 din 15 iulie 2013 a Curții de Conturi a Republicii Moldova, prin care s-a stabilit expres că beneficiarul zăcământului „Cobusca” (sector Est) a efectuat lucrări de sustragere a substanțelor minerale utile în afara limitelor perimetrului minier, fiind indicată suprafața și prejudiciul cauzat mediului suplimentar;

- apelantul a considerat că s-a constatat că de către inculpat a dispus extragerea nisipului-prundiș din cantitatea totală de zăcăminte existent, volumul extras constituind o valoare comercială pe piața materialelor de construcție.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2020, apelul procurorului a fost respins ca nefondat, menținând fără modificări hotărârea

atacată.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că, instanța de fond a stabilit just starea de fapt și de drept ce corespundea probelor din dosar, care au fost apreciate corect și a ajuns corect la concluzia despre nevinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (5) Cod Penal, pe motiv că fapta nu a fost comisă de inculpat.

Prin probele prezentate de procuror și cercetate de instanța de apel nu a fost dovedit faptul că inculpatul a comis infracțiunea incriminată. Împrejurările ce determinau necesitatea achitării lui Cobușcian Victor au fost constatate prin totalitatea de probe prezentate de partea acuzării și partea apărării în cauza penală, fiind corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 Cod de procedură penală.

Cu referire la motivele invocate de acuzatorul de stat precum că prima instanță a pronunțat o sentință ilegală și neobiectivă de achitare a inculpatului, instanța de apel a constatat că prima instanță nu a comis careva erori de fapt și de drept, care ar fi impus casarea sentinței adoptate în partea achitării inculpatului. Instanța de apel a considerat că aceste afirmații ale părții acuzării reprezintă opinia subiectivă a apelantului or, prima instanță în sentința sa corect și justificat și-a motivat soluția sub aspectul achitării inculpatului de învinuire a infracțiunilor încriminate, luând în vedere probele prezentate de către partea acuzării și cercetate în ședința de judecată la prezenta cauză penală.

Acuzatorul de stat a criticat aprecierea dată de instanța de fond a probelor administrate de partea acuzării și prezentate spre cercetare instanței de judecată. Astfel, procurorul în textul apelului doar a descris conținutul probelor cercetate, dându-le o apreciere proprie, iar în baza aprecierii sale a ajuns la concluzia că probatoriul administrat a demonstrat pe deplin vinovăția lui Cobușcian Victor în săvârșirea infracțiunii incriminate.

Din conținutul normelor art. 93, 100-101 Cod de procedură penală, rezultă clar că învinuirea formulată împotriva unei persoane nu poate fi bazată pe presupuneri, formală sau declarativă. Or organul de urmărire penală urmează să demonstrează fiecare element, fiecare alegație inclusă în actul de învinuire. Probele prezentate de partea acuzării nu au demonstrat nici faptul că Cobușcian Victor ar fi acționat în scopul sustragerii nisipului, nici faptul că acesta ar fi coordonat sustragerea nisipului, nici faptul că acesta ar fi indus în eroare angajații săi cu privire la perimetrul în care se efectuau lucrările de extragere a zăcământului și cu atât mai mult nu a fost probat faptul însușirii de către Cobușcian Victor a nisipului care potrivit acuzării ar fi fost extras în afara perimetrului minier atribuit S.C. "Cobușcian Alexei" S.R.L.

Instanța de apel a constatat că, dimpotrivă martorii acuzării Flocea Dumitru, Timuș Emil, Perju Ion și Bodiș Gheorghe au confirmat că extragerea nisipului a avut loc strict în perimetrul minier atribuit S.C. "Cobușcian Alexei" S.R.L.. La fel și martorul Ianușeva Elena a declarat că în toată perioada cât a activat, S.R.L. "Cobușcian Alexei" nu a admis careva încălcări și nu a încălcat limitele perimetrului minier.

Totodată martorii Flocea Dumitru, Perju Ion, Tomac Valentin și Bodiș Gheorghe au comunicat că după stoparea lucrărilor și închiderea S.C. ”Cobușcian Alexei” S.R.L. nu a mai efectuat lucrări de extragere a nisipului. Tot ei au comunicat că ”...persoane străine veneau cu mașini și scoteau nisip... Poliția venea și alunga oamenii care scoteau nisip cu lopata. Nisipul era pe deal și nu aparținea nimănui...”.

Iar unica probă în jurul căreia este construită întreaga învinuire adusă lui Cobușcian Victor este Actul de control nr. 4-DC/IES 17 din 07 martie 2017, întocmit de către Inspectoratul Ecologic de Stat privind încălcările stabilite la cariera exploatată de către S.R.L.”Cobușcian Alexei”.

6. Ne fiind de acord cu decizia instanței de apel, procurorul a atacat-o cu recurs ordinar, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6 Cod de procedură penală, solicitând casarea totală a deciziei cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, de către alt complet de judecată.

În motivare recurenta a indicat că:

- instanța de apel a dat o apreciere incorectă probelor prezentate de acuzare și nu a apreciat multilateral și obiectiv probele administrate, care în cumul dovedesc cu certitudine vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii încriminate;

- instanța a omis prevederile legale și a dat apreciere a câtorva probe care în opinia lor dovedesc nevinovăția;

- cu toate că inculpatul nu și-a recunoscut vina în comiterea infracțiunii încriminate, vinovăția acestuia este dovedită prin probe;

- probele enunțate atât în sentință cât și în decizia în totalitate dovedesc vinovăția ultimului, acestea fiind în mod inexplicabil respinse și lăsate fără aprecierea de către instanța de apel;

- nu au fost apreciate declarațiile martorilor Begal Petru, Tomac Valentin, foști primari, ce au declarat că în preajma carierii deținute de Cobușcian Victor, oamenii din sat extrăgeau nisip ilegal făcând în mod haotic gropi;

- actul de control nr. 4-DC/IES 17 din 07.02.2017, întocmit de Inspectoratul Ecologic de Stat, repetă circumstanțele de încălcare a legislației depistate de către organele de control în perioada anului 2013, prin care s-a stabilit că beneficiarul a efectuat lucrări de sustragere a substanțelor minerale utile în afara limitelor perimetrului minei.

7. Cobușcian Victor a depus referință față de cerere de recurs a acuzatorului de stat, prin care a solicitat respingerea ca inadmisibil a recursului declarat împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 10.11.2020.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar pe baza materialului din dosar și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Conform art. 424 Cod de procedură penală, *instanța de recurs judecă recursul numai cu privire la persoana la care se referă declarația de recurs în raport cu calitatea pe care aceasta o are în proces și numai în limitele temeiurilor prevăzute în*

art. 427 Cod de procedură penală, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără însă a i se agrava situația.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să respingă recursul ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate.

În sensul art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel.

Erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Raportând aceste prevederi la speța examinată, Colegiul penal reține că recursul este depus de procuror în defavoarea lui Cobușcian Victor și ca temei se invocă pct. 6) alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală care prevede că, *hotărârea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara eroarea de drept comisă de instanțele de fond ori de apel atunci când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.*

Instanța de recurs menționează că, recurenta în recursul său indică eroarea prevăzută de art. 427 Cod de procedură penală, dar de fapt invocă dezacordul său cu aprecierea probelor de către instanța de judecată, probe care în viziunea sa confirmă vinovăția lui Cobușcian Victor.

Conform cerințelor art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

Instanța de recurs menționează că, instanța de apel a respectat prevederile art. 414, 417 Cod de procedură penală, s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel iar soluția acesteia se întemeiază pe o bună motivare, corect a menținut sentința instanței de fond și a conchis că, într-adevăr fapta încriminată lui Cobușcian Victor nu a fost comisă de el.

Colegiul penal susține poziția instanței de apel, precum că nici una dintre probele acumulate la urmărirea penală și cercetate în ședința instanței de fond și apel nu confirmă vina bănuitului de comiterea art. 186 alin. (5) Cod penal.

Analizând probele acușării precum și materialele cauzei, cercetate atât în prima instanță, cât și în instanța de apel, ulterior expuse în decizia instanței de apel, Colegiul penal constată că instanța de apel corect a menținut sentința instanței de fond și a concluzionat că totalitatea acestor probe demonstrează nevinovăția lui Cobușcian Victor în comiterea infracțiunii incriminate.

Mai mult, motivele invocate în recursul de pe rol au constituit deja obiect de examinare în instanțele de fond și de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens, apelând din nou la declarațiile martorilor, actul de control nr. 4-DC/IES 17 din 07.02.2017, întocmit de Inspectoratul Ecologic de Stat, ce denotă în mod concludent că instanțele de fond și de apel nu au comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurentă, că hotărârile contestate conțin motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, că în acțiunile lui Cobușcian Victor nu sunt întrunite elementele infracțiunii, și că recursul de pe rol este vădit neîntemeiat.

Dacă vorbim de motivele indicate în recurs, recurenta nu concretizează anumite fapte ce ar demonstra vinovăția lui Cobușcian Victor, iar simpla enumerare a probelor din dosar nu aduce credibilitate în acuzarea față de ultimul.

În atare circumstanțe, urmează a se consemna că procurorul, în virtutea atribuțiilor sale funcționale stipulate în art. 5-6 al Legii cu privire la Procuratură din 25.02.2016, de unde rezultă că dânsul, reprezentând învinuirea în instanța de judecată, are un rol activ de a contribui la aflarea adevărului în cadrul procesului penal, precum și cele expres prevăzute în Codul de procedură penală la art. 53, din care deducem că elementele procesului de tip contradictoriu indică la faptul că procurorul, în calitatea sa de titular al acțiunii penale, trebuie să dovedească dincolo de orice îndoială rezonabilă acuzarea, fapta și vinovăția la care face referire prin actul de sesizare, întrucât instanța, la rândul ei, nu are sarcina probei învinuirii, aceasta din urmă revenindu-i procurorului.

În același context, în conformitate cu art. 19 alin. (3) coroborat cu art. 254 alin. (1) Cod de procedură penală, organul de urmărire penală are obligația de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei, de a evidenția atât circumstanțele care dovedesc vinovăția bănuitului, învinuitului, inculpatului, cât și cele care îl dezvinovățesc, precum și circumstanțele care îi atenuază sau agravează răspunderea.

În conformitate cu principiul contradictorialității în procesul penal prevăzut în art. 24 Cod de procedură penală, urmărirea penală, apărarea și judecarea cauzei sunt separate și se efectuează de diferite organe și persoane. Instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

Deși, procurorul a susținut că instanțele ierarhic inferioare au ajuns la concluzia achitării lui Cobușcian Victor prin ignorarea mai multor probe administrate în cursul urmăririi penale și cercetate de instanțe, totuși considerăm oportun de a consemna că, dimpotrivă, atât prima instanță, cât și cea de apel au făcut o analiză minuțioasă a tuturor probelor administrate pe parcursul procesului penal, ajungând la concluzia corectă că acestea nu dovedesc vinovăția lui de cele incriminate.

Motivele invocate în recurs sunt neîntemeiate și constituie o interpretare subiectivă a recurentei, iar instanța de apel corect s-a expus asupra fiecărui argument din apelul declarat de procuror, motivare pe care instanța de recurs o acceptă și pentru

a evita repetări inutile o însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CEDO, care în pct. 37 a hotărârii în cauza Albert vs. România din 16.02.2010, statuează că, art. 6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk vs Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Analizând materialele cauzei și decizia instanței de apel, care este bine argumentată, motivată și în concordanță cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală, Colegiul penal nu constată vreo eroare de drept ce ar afecta legalitatea hotărârii judecătorești contestate, Colegiul penal decide asupra inadmisibilității recursului ordinar declarat ca fiind vădit neîntemeiat.

9. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul Penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău, Țurcanu Svetlana, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2020, în cauza penală privindu-l pe **COBUȘCIAN Victor XXXXX**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 21 mai 2021.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecător

Catan Liliana

Judecător

Boico Victor